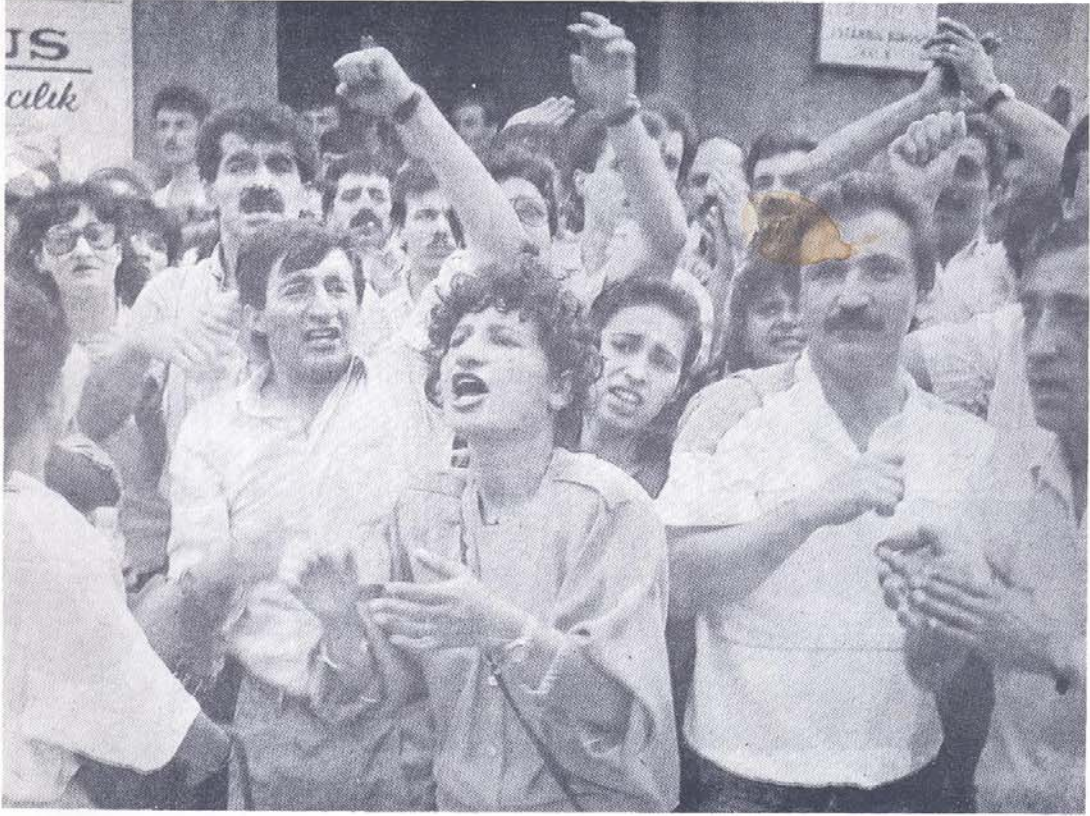

Devlet Denetim Elemanları Derneği

denetim

Yıl: 5 * Sayı:56 * Ağustos / 1990 * Fiyatı: 2.000 TL. (KDV dahil)

MEMUR HAK ARIYOR..

denetim

AYLIK DERGI

Devlet Denetim Elemanları Derneği

[DENETDE]

Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Selahattin BALTA

Yönetim Yeri

Bayındır Sokak. 7/10 Kızılay/Ankara

Telefon: 132 43 48

Yayın Kurulu Üyeleri

Ali Rıza AYDIN

İ. Zafer KARAKULAK

Musa ÖZDEMİR

Burhan ÖZBEY, Sacit YÖRÜKER

Genel Koordinatör

Engin UÇ

Yıllık Abone Bedeli (KDV Dahil)

Üyelere: 10.000.- TL. Diğer: 20.000.- TL

Dergi Abone Bedelleri

Türkiye Halk Bankası

Maltepe/Ankara Şubesi Nezdindeki

304-400/66036 numaralı hesaba yatırılabilir.

Üye Aidatları

Türkiye Halk Bankası

Maltepe/Ankara Nezdindeki

304-400/66006 numaralı hesaba yatırılabilir.

Dizgi: DENETİM Dergisi

Baskıya Hazırlayan: İMREKLAM

Tel: 117 09 29

Baskı: Mine Ofset LTD. Şti.

Tel: 117 34 75 - 125 23 52

1. Gönderilen yazılar yayınlanmadığı takdirde iade edilmez.

2. İmzalı yazılardaki görüşler dergimizden bağımsızdır.

3. Kaynak göstermek koşuluyla dergimizden alıntı yapılabilir.

4. Yayın Kurulumuzun uygun göreceği yazılara telif ücreti ödenir.

İÇİNDEKİLER

2.

Hoş Seda...

Selahattin BALTA

4.

Memur Hak Arıyor

DENETİM

5.

Basın Açıklaması

Musa ÖZDEMİR

7.

Proje Yönetiminde

Etkin Bir Denetim

Sistemini Kurulması

İ. Melih BAŞ

9.

İç İletişim ve

Denetim

İsmail TÜRKMEN

12.

DENETİM

Elemanlarını

Tanıyalım.

M. Kemal Kahrıman

13.

Rüşvet Ve

Yolsuzluklarda

Müfettişlerin

Etkinliği

Burhan ÖZBEY

14.

Bir Kitap

Bir Tanıtım

Aydın

KARASÜLEYMANOĞLU

15.

Tütün İçiminde

Genel Eğilimler

ve

Alkollü İçkiler

Pazarından

Bir Kesit

C. Nahit DİLMEN

Güpe'nin Başına

Gelenler.

Şiir Edebiyat

Dalı Değildir.

19.

Poliklinik Vaka

Ruhi TEK

21.

Yorumsuz

Ruhi TEK

23.

İçtihat Bülteni

TCDD Müfettişi

TMO Müfettişinden

% 55 daha düşük

sözleşme ücreti alıyor.

Erol GÖKTÜRK

MEMUR HAK ARIYOR...

Gerek 1982 Anayasası'nda gerekse 657 Sayılı yasa da memurların sendika kurma hakkını açıkça yasaklayan bir hüküm yoktur. Kaldı ki Türkiye'nin'de onayladığı ve Anayasanın 90'ıncı maddesi uyarınca yasa hükmünde olan uluslararası anlaşma ve sözleşmeler memurlara örgütlenme hakkı tanımaktadır. Hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm kamu çalışanlarına örgütlenme hakkı tanıyan bazı uluslararası metinler şunlardır.

- a- TBMM tarafından onaylanarak yasa niteliği kazanan, 27.5.1949 günlü Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren, Birleşmiş Milletler Kurulu'nun 1948 yılında yayınladığı "İnsan Hakları Bildirgesi"
- b- Türkiye'nin de içinde yer aldığı Avrupa Devletleri tarafından 1950 yılında Roma'da imzalanan "İnsan Haklarını ve Ana Özgürlükleri Korumaya İlişkin Sözleşme". Bu metin TBMM tarafından 19.3.1954 günü imzalanmış ve yasa niteliği kazanmıştır.
- c- Altında Türkiye'nin de imzası bulunan, 18.10.1968'de kabul edilen "Avrupa Sosyal Yasası"
- d- Türkiye tarafından da imzalanan Helsinki Sonuç Belgesi'
- e- Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun kabul ettiği 87.98.111 ve 151 sayılı sözleşmeler.

Bu metinlere dayanılarak dünyanın birçok ülkesinde subaylar ve polisler dahil olmak üzere memurlara hem sendikal hem siyasal partilere girme hakkı tanınmıştır. Ülkemizle ise bırakınız siyasal partilere girme hakkını, sendika kurma hakkı dahi engellenmektedir. Oysa yukarıda saydığımız uluslararası metinleri imzalayan hükümetlerimiz bu hakkın varlığını kabullenmişlerdir. Ancak ülkemizde siyasal iktidarlar ne dün ne de bugün memurlara sendikal hak tanımadaki gerçekçi olmamış, ne iç hukuk ne de uluslararası hukuka gerekli özen ve saygı gösterilmemiştir. Demokrasiyi, hukuk devletini savunan siyasal partilere düşen görev imzaladıkları veya devletçe imzalanan uluslararası metinlerin yaşama geçmesi için yoğun çaba harcamaktır. Çağı yakalamak, temel hak ve özgürlükleri savunmak, insan hakları soyut kavramlar değildir. Demokrasiden yana partiler, işçi sendikaları, aydınlar mutlaka bu konuya eğilmeli, 1,5 milyon insanın suskun bırakılmasına karşı çıkmalıdır.

Derneğimiz tam metnini dergimizde bulacağınız 17.6.1990 günlü basın metnini imzalayarak memurların haklı mücadelesine yürekten katıldığını vurgulamıştır. 21.6.1990 günü SHP Genel Sekreteri Sayın Deniz Baykal ve ANAP Genel Başkan Yardımcısı Sayın M. Gürdere, 27.6.1990 günü DYP Genel Başkanı Sayın S. Demirel ve Maliye Bakanı Sayın A. Kahveci ile görüşen meslek odaları ve derneklerin temsilcilerinin sundukları rapordaki acı gerçekleri Derneğimiz paylaşmaktadır. Basın toplantısı metninin ve teknik raporun hazırlanmasında emeğini esirgemeyen üyemiz Sayın Musa Özdemir'e teşekkür ediyoruz.

Temmuz 1990 Memur Eylemleri gecikmiş bir hakkın alınması için yapılan yasal ve demokratik bir mücadeledir. Birçok ülkenin memurlarının 1960'lı yıllarda kazandığı sendikal hak için ülkemiz memurlarının 1990'lı yıllarda hâlâ mücadele veriyor olması hem düşündürücü hem üzücüdür. İnaniyoruz ki 1,5 milyon memur ülkenin ve kendisinin yazgısının çizilmesinde söz ve karar sahibi olma kavgasını kazanacaktır.

DENETİM

BASIN AÇIKLAMASI...

Çalışma yaşamımızda işçi ve memur olmak üzere iki temel istihdam şekli vardır. İşçilerin ve işverenlerin karşılıklı hak ve çıkarları Anayasanın 49 ve 55'inci maddelerinde belirtilmiştir. İşçilerin çalışma yaşamına ilişkin güvenceleri Sendikal Örgütlenme, Toplu İş Sözleşmeleri ve grev hakkıdır.

Ülkemizde diğer istihdam şekli memuriyettir. Anayasanın 128'inci maddesi uyarınca Kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler memurlar eliyle yürütülür. Personel yasaları ile memurların nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, aylık ve ödenekleri, diğer özlük işleri belirli kurallara bağlanmıştır. Ancak bu kuralların saptanmasında memurlar söz ve karar sahibi değildir. Devletin dayattığı koşulları kabullenmek konumundadırlar. Yaklaşık birbuçükmilyon kişilik kitle sendikal ve siyasal örgütlenme hakkından yoksundur.

Bu basın toplantısının amacı kendilerine, mesleklerine, hatta temel hak ve özgürlüklere yabancılaştırılan bu kitlenin sorunlarını ve çözümlerini irdelemektir.

Ülkemizde tek parti dönemi hariç her ekonomik ve siyasal bunalım döneminin ardından kamu yönetiminin yetersizliği tartışma konusu yapılmıştır. Bu nedenle 1960, 1971, 1980'deki bunalımlarda çeşitli düzenlemeler denenmiş, fakat gerçek anlamda personel reformu gerçekleştirilememiştir. Örneğin 657 sayılı yasa 1970 yılından bu yana 38 kez KHK ve 20 kez yasa ile olmak üzere toplam 58 kez değiştirilmiştir. Sonuçta kesmekeş öyle boyutlara varmıştır ki Devlet Memurlarının aylıklarını, ödeneklerini, sosyal yardımlarını hesaplamak bilmeceye dönüşmüştür. Ancak personel reformu gerçekleşmemiştir. Çünkü soruna Dünya Memur Hareketinin bilgi ve deney birikimi dikkate alınarak çağdaş biçimde yaklaşılmalı, sorunun çözümü personel yasalarında aranmıştır. Bu yanlış yaklaşımdan artık vazgeçilmelidir.

Ülkemizde fiyatların asansörle, ücretlerin merdivenle çıktığı bir ekonomik model uygulanmaktadır. DİE verilerine göre Mayıs 1989-1990 döneminde enflasyon oranı % 65,9 dur. Buna karşın, 1990 yılı başında memurlara yapılan zam oranı, 1989 yılı ikinci yarısına göre bile ortalama % 23 civarındadır. Bu acı gerçeğe karşın memur aylıklarına yapılan zamlar (memura müjde, katsayı armağanı, cömert zam) şeklinde bir ihsan, bir ulufe havasında kamuoyuna yansıtılmıştır. Oysa gerçek çok farklıdır. Memurların ekonomik durumu ciddi tavrı konulmasını gerektirecek durumdadır.

Bugün;

* 9. derece üniversite mezunu bir memurun bir saatlik ücreti ile ancak 4 simit alınabiliyor.

* 8. derece bir hemşirenin bir günlük ücreti ile ancak 2 kilo et alınabiliyor.

* 10 yıllık öğretmenin günlük ücreti 18.000 TL dir.

* Bir hekimin 24 saatlik nöbetinin karşılığı ancak 8000 TL dir.

* Fazla çalışma ücretlerinin saati 450 TL sıdır.

* En düşük derecedeki memurun günlük ücreti ile yalnızca 3 ekmek, 200 gr zeytin, 200 gr. peynir ve 1 kg domates alınabilmektedir.

* Kamu çalışanlarının büyük kısmı lojman, kreş, servis olanaklarından yoksundur.

Günümüz koşullarında 4 kişilik bir ailenin insanca yaşayabilmesi için gereken asgari giderler şöyledir:

Mutfak giderleri	730.000
Barınma giderleri (Kira ve Diğer.)	400.000
Giyinme Giderleri	120.000
Ulaşım Giderleri	100.000
Eğitim Giderleri	100.000
Kültür ve Dinlenme Giderleri	100.000
Diğer Giderler	50.000
Toplam	1.600.000

Kuşkusuz memur aylıkları kendi başına anlamlı değildir. Önemli olan bu aylıkların harcandığı beslenme, sağlık, eğitim, konut, kültür, dinlenme gibi ekonomik ve sosyal haklardan yararlanma düzeyidir. Bu alanlarda 1.5 milyon memur siyasal iktidarların verdiğiyle yetinmek durumundadır. Memur üretim, büyüme ve bölüşüm kararlarına katılmamaktadır.

Memurların yönetime katılması, kendilerinin ve ülkenin yazgısında söz ve karar sahibi olması kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Memurun gerçek yaşam ücreti 1963 yılında 100 birim iken, 1977 yılında 66.6'ya, 1980 yılında 41'e, 1989 yılında 31.2'ye düşmüştür. 1977 yılında milli gelirden % 36.61 pay alan ücretlilerin bu payı bugün % 15'lere düşmüştür. Oysa gelişmiş ülkelerde ücretlilerin milli gelirdeki payı %70 civarındadır.

Ekonominin ve Bütçenin, memurları sıcak olarak ilgilendiren bir diğer yönü vergiler, zamlar ve borçlanmadır. 1980 sonrasında gelir vergisi tarife ve oranlarında yapılan değişikliklerle ücretlilerin vergisi azaltılmış izlenimi veriliyor. Ancak bu yanıltıcıdır. Çünkü vergi oranı düşürülürken bu ücret artışlarına mahsup edilmiştir. Yani, ücret artışları bu nedenle sınırlı tutulmuştur. Katma Değer Vergisi, çeşitli fonlar aracılığıyla ücretliler üzerine yeni yükler bindirilmiştir. Zamların, bütçe açıklarının ve devlet borçlarının çalışanlar açısından birer ek vergi olduğuna da kuşku yoktur.

Memurların kavgası salt ekmek kavgası değildir. Yalnız ekmekle yaşamaz, özgürlüklerde ekmek kadar kutsaldır. İnsan hakları, temel hak ve özgürlükler memur olduğu için değil, insan olduğu için kişinin sahiplenmesi gereken değerlerdir. Ülkemizde memurlar bu açıdan da iç açıcı bir konumda değillerdir. İşe alma, isten uzaklaştırma, çalışma koşulları, disiplin, hak arama yolları, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü gibi haklar devletin tek yanlı yaptırımları ile düzenlenmektedir. Memurlar bu konularda da bir dayatmayla karşı karşıyadır. Memurlar işsizlik korkusu ve baskısı altında, antidemokratik düzenlemelere boyun eğerek çalışmaktadır. Anayasa, Devlet Memurları Yasası, Dernekler Yasası başta olmak üzere birçok yasa, tüzük ve yönetmelik memurların temel hak ve özgürlüklerini sınırlandırmaktadır. Anılan mevzuat ve demokrasi anlayışı değişmedikçe memurların özgür insan olmasına olanak yoktur.

Görüldüğü gibi memurların ekonomik ve demokratik sorunlarını toplum sorunlarından soyutlamak olanaksızdır. Sorunların çözümü toplumsal yapının ve ekonominin, çalışanların çıkarları doğrultusunda yeniden düzenlenmesine bağlıdır. Bu ise çalışanların ülkenin ve kendisinin yazgısında söz ve karar sahibi olmasıyla olanaklıdır. O halde memurların bir diğer gündem maddesi demokrasidir.

Temmuz ayı memur aylıkları artışları tartışılır on bu gerçekleri kamuoyunun bilgisine sunmayı görev saydık.

Biz aşağıda isimleri bulunan demokratik kitle örgütleri olarak diyoruz ki;

1. Yukarıdaki hesaplama gözönüne alınarak memurların insanca bir yaşam sürebilmesi için en düşük net memur maaşı 1.600.000 TL olmalıdır.

2. Eğitim, kıdem ve çalışma koşulları gözönüne alınarak ücretler kademeli olarak, bu ücretin üzerinde olacak şekilde artırılmalıdır.

3. Enaz ücretten hiçbir şekilde vergi, fon kesintileri yapılmamalı, ücretlilerin üzerindeki vergi yükü azaltılmalıdır.

4. Kamu çalışanlarına yönelik havadan para aldıkları, sayılarının fazla olduğu şeklindeki suçlamalardan ve işten çıkarılma tehditlerinden vazgeçilmelidir.

5. Kamu çalışanlarının çalışma koşullarında, ücretlerinin ve sosyal haklarının belirlenmesinde söz ve karar sahibi olması **GREVLI-TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKAL HAKLARIN alınması ile olanaklıdır.**

Belediye Çalışanları Dayanışma Derneği, TCDD Memurları Derneği, DENETDE, Eğitim-Der, Teknik Sağlık Mensupları Derneği, Türk Dis Hekimleri Birliği, Türk Hemşireler Derneği, Türk İdareciler Derneği, Türk Tabipler Birliği, Türk Veteriner Hekimler Birliği, Türkiye Ormancılar Derneği, Türkiye Ziraatçılar Derneği, TMMOB, Veteriner Hekimler Derneği, Veteriner Sağlık Teknisyenleri Derneği.